Վրթանես Փափազյան

Զգայնաչափ

Փոխադրություն

Մի ծեր բրահմին մի երեկո տուն էր վերադառնում: Վերջալույսի ժամանակ էր, երբ նա մոտեցավ քաղաքին:

Հանկարծ նկատեց երկու մանուկների, որոնք կուչ էին եկել մի վրանաձև շորի տակ: Մոտ գնաց ու առանց տեսնելու, աշխատեց լսել նրանց խոսակցությունը:

Մանուկներից մեկը՝ մի փոքրիկ աղջիկ, լաց էր լինում ու հաց ուզում. քաղցած էր: Մյուսը՝ մի տղա, որ քիչ ավելի հասակավոր էր քրոջից, մխիթարում էր աղջկան, առարկելով, որ մայրիկը շուտով կգար ու հաց կբերեր:

Եվ իսկապես, քիչ հետո մայրիկը եկավ հոգնած ու դժգույն: Գալուն պես հանեց զամբյուղից մի հաց ու դրեց մանուկների առջև:

Աղջիկը իսկույն հացի վրա ընկավ ագահությամբ, իսկ տղան իր հացը երկու կտոր արեց, մի կտորը ծածկաբար թաքցրեց մի անկյունում, իսկ մյուս կտորը ուզում էր բաժանել իր մոր հետ, և որովհետև մայրը մերժեց ուտել, այն ժամանակ ինքը կերավ ամբողջը:

Տղայի այդ վարմունքը հետաքրքրեց բրահմինին, և նա վճռեց մյուս օրը գալ և տեսնել, թե տղան արդյոք պակա՞ս քաղցած էր աղջկանից:

Մյուս օրը կեսօրից հետո նա քաղաքից դուրս եկավ և գնաց դեպի վրանը: Առանց աղմուկ հանելու մոտեցավ: Միևնույն բանը տեսավ. փոքրիկ աղջիկը լաց էր

լինում ու հաց ուզում, իսկ տղան աշխատում էր նրան մխիթարել: Վերջապես, երբ տղան տեսավ, որ աղջիկը ձայնը չի կտրում, հանեց երեկվա պահած հացը ու տվավ քրոջ: Քույրն առավ, ուզեց բերանը տանել, բայց իսկույն էլի գետին ձգեց ու ասաց.

Բայց չէ՞ որ քո հացն է:

Ես քաղցած չեմ, ի՞նչ եմ անելու:

Ես էլ չեմ ուզում:

Ինձ էլ պետք չէ:

Եվ հացը մնաց գետնի վրա: Մանուկներից ոչ մեկը չէր ուզում դիպչել հացին:

Այդ լավ է, մտածեց Բրահմինը, հացի այդ կտորի շնորհիվ աղջիկն այլևս մինչև երեկո հանդարտ կմնա և չի լալ:

Ու երբ Բրահմինը տուն էր վերադառնում, մտածեց առաքինության մասին: Մտածեց ու գտավ, որ առաքինությունը ծնվում է զգացմունքներից:

Հետո էլ մտածեց, թե արդյոք չէ՞ր կարելի կշռել մարդկային զգացմունքների աստիճանը մի գործիքով, ինչպես որ չափվում է տաքության աստիճանը:

Եվ որոշեց շինել մի զգայնաչափ:

Վերցրեց որբի արտասուքից մի քանի կաթիլ, լցրեց մի ապակյա բարակ խողովակի մեջ ու գնաց դեպի վրանը: Այնտեղ նա խողովակը դրեց տղայի սրտի վրա և երբ արտասուքը սկսեց եռ գալ, նա նշանակեց խողովակի վերա եռման կետը 100 թվով: Հետո նա գտավ մի խորթ մայր և նրա՝ դեպի իր խորթ որդին ունեցած զգացմունքը չափելով նշանակեց 0:

Եվ այդպես դեպի վեր ու վար բաժանումներ անելով, զգայնաչափը պատրաստ էր:

Բայց պետք էր գտնել արտասուքի սառելու կետը որպես ջերմաչափի մեջ սնդիկի՝ իրեն սառեցման կետը կա:

Դրա համար էլ Բրահմինը ամբողջ քաղաքում, հետո էլ ամբողջ աշխարհում սկսեց ման գալ իր գործիքով և փնտրեց ամենախիստ չարագործներ: Ոչ մի դեպքում արտասուքը չէր սառում:

Բրահմինը դրանից հետո եզրակացրեց, որ բնության մեջ, արտասուքի սառեցման աստիճանը երևի չէր գտնվում:

Ու դադարեցրեց իր հետախուզությունը:

Հանճարեղ գյուտի հռչակը տարածվում էր ամեն կողմ: Հարուստ և աղքատ, խելոք կամ հիմար գալիս էին Բրահմինի մոտ: Ամեն ոք կամենում էր իմանալ իր զգացմունքների աստիճանը: Մի հարց, որ առանք գործիքի դժվար է լուծվում:

Վերջապես եկավ և մի կին:

Այդ կինը իր ամբողջ կյանքը անց էր կացրել եկեղեցուն ծառայելով: Հայտնի էր որպես մի խիստ ջերմեռանդ անձ և ոչ ոք չէր կասկածում նրա առաքինության վերա:

Եկավ նա, թեև գիտեր, որ իր կյանքովը, որը նա աստծուն էր նվիրել, իր զգացմունքները այնքան վսեմացրել էր, որ բոլորի սխալներն արհամարհելով, ինքը միայն արժանի էր մենմենակ տիրապետելու երկնային բոլոր վարձատրություններին:

Այդպիսի բացարձակ բարոյականի տեր անձը ուրեմն և պետք չէր ունենալ իր զգացմունքների քանակությունը գիտենալու:

Բայց նրա ուզածն այն էր, որ մի անգամ ևս կարողանար ակներև կերպով փայլեցնել իր բարձր առաքինությունը ամբոխի առջև:

Եվ նա հպարտությամբ մոտեցավ գործիքին... արտասուքը վայրկենապես ցած իջավ և... սառեց:

Բրահմինը հիացած, ուրախ, վեր թռավ ու օրհնում էր կնոջը: Նա իսկույն նշանակեց սառեցման կետը և նրա կողքին էլ արձանագրեց սույն խոսքերը.

«Առաքինությունը՝ վատթարության աստիճանի»:

Կինը կատաղեց: Տաճարի շեմքի վերա բարձրացավ ու այնտեղից մեծ ձայնով գրգռեց ամբոխին սատանայական գյուտերի դեմ և խորհուրդ տվավ, հանուն ամենամեծ փառացն աստուծո, ոչնչացնել զգայնաչափը:

Բարեպաշտները գրգռվեցին, «սուրբ» կրակով վառված հարձակում գործեցին Բրահմինի տան վրա և փշրեցին գործիքը:

Զգայնաչափը այլևս չկար:

Եվ հենց այդ օրվանից է, որ այլևս չկա մի կշիռ մարդկային առաքինությունների և զգացմունքների համար...